Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ.
Manuscripte nu se retrimitŭ.

Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.

Inserate mai primescŭ în Viena: R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEĬ.

ANULU LVI.

„Gazeta“ ese în fiă-care-ḑi

Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-riĭ de Duminecă 2 fl. pe anŭ.

Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.

Abonamentulŭ pentru Braşovŭ
a administraţiune, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 210. Braşovŭ, Joi, 23 Septemvre (5 Octomvre) 1893.

Nou abonamentŭ la „GAZETA TRANSILVANIEĬ“

Cu 1 Octomvre 1893 st. v.

se deschide nou abonamentŭ, la care învitămŭ pe toţĭ amiciĭ şi sprijinitoriĭ foieĭ nóstre.

Preţulŭ abonamentuluĭ:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ	12 fl.
pe şése lunĭ	6 fl.
pe trei lunĭ	3 fl.

Pentru România şi străinătate:

pe unŭ anŭ	40 francĭ
pe şése lunĭ	20 „
pe trei lunĭ	10 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ	**2 fl.**
pe şése lunĭ	**1 fl.**

Pentru România şi străinătate:

pe unŭ anŭ	**8 francĭ**
pe şése lunĭ	**4 „**

Abonarea se póte face mai uşorŭ prin **mandate postale.**

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Cabinetulŭ Wekerle se clatină.

Brşaovŭ, 21 Septemvre v.

Precum se vede, ministrulŭ-preşedinte Wekerle nu este aşa de norocosŭ ca colegii sĕi Hieronymi şi Csaky. Pre când aceştia au dobênditŭ imediatŭ sancţiunea prealabilă a proiectelorŭ de lege privitóre la matriculele civile, la recepţiunea religiunei mosaice şi la libertatea religionară, lui Wekerle nu i-a succesŭ până acuma a primì aprobarea monarchului pentru introducerea căsătoriei civile obligătóre, deşi a umblatŭ de câteva orĭ pe la Viena în causa acésta.

Foile oficióse preḑiceau ca şi sigurŭ, după discursulŭ ce l'a ţinutŭ Wekerle Sâmbăta trecută în cameră, că acesta se va întórce dela Schönbrunn, unde a fostŭ chiămatŭ şi a avutŭ audienţă în 1 l. c., cu aprobarea monarchului în buzunarŭ. Dér nu s'a întêmplatŭ aşa şi aceleaşĭ foi au fostŭ silite a mărturisi mai în urmă, că ministru-preşedinte s'a reîntorsŭ dela Viena, fără de nicĭ unŭ resultatŭ, şi, ca s'acopere nesuccesulŭ şefului cabinetului, au susţinutŭ, că în acea audienţă nicĭ n'ar fi fostŭ vorbă de politica bisericéscă. Ear ministrulŭ-preşedinte însuşĭ a declaratŭ amicilorŭ sĕĭ, că încă n'a primitŭ învoirea monarchului pentru a presenta dietei proiectulŭ de lege asupra căsătoriei civile.

Faptulŭ acesta a produsŭ mare nelinişte la bursele din Viena şi din Pesta, unde se vorbea chiar de retragerea iminentă a cabinetului Wekerle.

Guvernamentalulŭ „P. Lloyd“ se silesce a linişti pe bursianii sĕĭ susţiindŭ, că scirile rĕspândite n'au nicĭ o basă şi că nu e nicĭ o causă de a dubita, că afacerea căsĕtoriei civile obligătóre se va resolva în modŭ favorabilŭ „deşi până acuma Majestatea Sa n'a pronunţatŭ încă ultimulŭ cuvêntŭ decisivŭ“.

Adevĕrulŭ este însĕ, că tocmai amânarea hotărîrei definitive a monarchului descopere situaţiunea dificilă, în care se află cabinetulŭ actualŭ, descopere mai departe, că sancţiunei prealabile i se opunŭ pedecĭ destulŭ de însemnate, pe carĭ până acuma Wekerle n'a fost în stare a le delătura.

Se constată din tóte părţile, că Maiestatea Sa a învitatŭ pe maĭ mulţĭ înalţĭ demnitarĭ bisericescĭ şi jurisconsulţĭ însemnaţĭ sĕ-şĭ dea părerea asupra proiectului de lege despre căsătoria civilă, ce a fostŭ presentatŭ cancelariei cabinetului încă din luna lui Augustŭ a. c.

De aicĭ se vede, că monarchulŭ ţine sémă de oposiţia ce s'a făcutŭ acestei reforme mai alesŭ din partea bisericei catolice şi că doresce sĕ se facă unele modificărĭ esenţiale în amintitulŭ proiectŭ.

Nu se scie încă de ce natură suntŭ modificările, ce se cerŭ, dér se ḑice, că Maiestatea Sa a motivatŭ amânarea decisiunei sale definitive, cu dificultările ce se facŭ proiectului de lege din partea catolicilorŭ şi cu deosebire din partea primatelui Ungariei. Se mai ḑice, că primatele Vaszary ar fi dificultatŭ cu deosebire punctele privitóre la disolvarea căsătoriei, cerêndŭ ca căsătoriile catolice, conformŭ dogmelorŭ, sĕ nu pótă fi disolvate nicĭ în viitorŭ şi nicĭ înaintea judecătoriilorŭ statului.

Guvernulŭ sĕ fi obiectatŭ în privinţa acésta, că căsătoria civilă obligătóre se póte regula numai pe o basă unitară, şi după ce la confesiunile necatolice disolubilitatea căsătoriei nu este dogmă, nu póte fi primitŭ în proiectŭ principiulŭ nedisolubilităţii. Décă s'ar adopta acestŭ principiu ar fi şi cu neputinţă, ca organe ale statului sĕ judece asupra disolubilităţii căsătoriei şi ar trebuì, ca judecata sĕ se încredinţeze confesiunilorŭ.

Bine observă dér aceia, carĭ susţinŭ, că modificările de feliulŭ acesta, ce se cerŭ, potŭ face sĕ cadă cu totulŭ căsĕtoria civilă.

Orĭ cum ar fi însĕ, destulŭ că suntŭ piedecĭ şi încă marĭ, carĭ se opunŭ realisării acestei reforme şi în faţa oposiţiunei puternice, ce se ridică în camera deputaţilorŭ şi mai alesŭ în camera magnaţilorŭ contra ei, situaţiunea cabinetului Wekerle este câtŭ se póte de critică.

Caracteristicŭ este, că autorulŭ proiectului de lege asupra căsătoriei civile, ministrulŭ de justiţiă Szilagyi, care ar trebui în prima liniă sĕ-şi susţină opera sa înaintea monarchului, n'a fostŭ până acuma nicĭ măcarŭ o singură dată consultatŭ din partea acestuia, ba se asigură, că de doi anĭ de ḑile Szilagyi n'a fostŭ primitŭ în audienţă de Majestatea Sa!

De aceea s'a vorbitŭ şi de-o eventuală „reconstruire“ a cabinetului, care ar aduce cu sine retragerea lui Szilagyi din cabinetŭ.

Cu tóte pedecile organulŭ lui Apponyi este de părere, că în cele din urmă ministeriulŭ Wekerle totu-şĭ va primì sancţiunea prealabilă dér, că curêndŭ după acésta va fi silitŭ sĕ se retragă şi că în Pesta se crede, că-i va urma unŭ cabinetŭ Szell.

Mai observă amintitulŭ organŭ, că în Viena i s'a luatŭ în nume de rĕu lui Wekerle, că a fraternisatŭ cu fracţiunea Eötvös din stânga estremă şi că lui i se împută şi nesuccesele în cestiunea regulării etalonului de aurŭ.

Crisa dér încă nu este în cabinetŭ, ci în aerŭ, cum ḑice o altă foiă oposiţională. Probabilŭ că ea va isbucni în curêndŭ şi oposiţionalii ungurĭ se pórtă cu speranţa, că atuncĭ vorŭ venì la cârmă bărbaţĭ, „carĭ vorŭ sci sĕ câştige valóre voinţei liberale a naţiunei.“

Vederemo!

O nouă ordinaţiune a lui Csáky.

Contele Albin Csáky, ministrulŭ cultelorŭ şi alŭ instrucţiunei publice, a adresatŭ cătră tóte comisiunile administrative comitatense şi orăşenescĭ următórea ordinaţiune:

„In mânia ordinaţiunilorŭ repeţite date cu privire la esecutarea punctuală a articulului XVIII de lege din anulŭ 1887, am constatat din datele despre activitatea institutelorŭ poporale de pe anulŭ 1891—92, că în acelŭ anŭ dintre 25,505 de învĕţătorĭ ai ţĕrei, 1601 n'au posedatŭ limba maghiară în mĕsura, ca sĕ pótă da în ea instrucţiune; că au fostŭ 2387 de şcóle poporale, în carĭ limba maghiară s'a propusŭ fără succesŭ, séu nu s'a propusŭ de locŭ, şi că 2984 de indivizĭ, fără diplomă de învĕţătorŭ s'au aplicatŭ la posturĭ de învĕţătorĭ. Datele acestea arată neîndoiosŭ, că susţiitorii de şcóle şi autorităţile încă nicĭ acuma n'au luatŭ mĕsurile pe carĭ legea şi ordinaţiunile amintite le impunŭ ca strictă datorinţă întru esecutarea disposiţiunilorŭ articulului amintitŭ de lege.

„Ordonezŭ prin urmare, ca comisiunea sĕ se îngrijéscă, ca defectele acestea, pe basa ordinaţiunei Nr. 20301 ddto 28 Mai

---

FOILETONULŬ „GAZ TRANS.“

Unulŭ pentru altulŭ.

Naraţiune de François Coppée.

(Urmare şi fine.)

Franciscŭ şi Savinen nu se despărţiau mai nicĭ odată. In sĕrbătorĭ mergeau la olaltă, sĕ se preumble în jurulŭ Parisului. Cu acéstă ocasiune Franciscŭ învĕţa tóte câte cei născuţĭ la oraşŭ nu le sciu. Elŭ află numele plantelorŭ, florilorŭ şi pomilorŭ, diferitele lucrurĭ de câmpŭ în cele patru anotimpurĭ, şi descrierea acestei pacînice vieţĭ dela ţeră făcea bine inimei sale sfâşiate.

Numai temerea, că Savinien va auḑi de trecutulŭ sĕu, îlŭ turmenta mereu. Câte odată îi scăpa din gură, fără sĕ vrea, câte unŭ cuvêntŭ din limba hoţilorŭ, séu făcea câte unŭ gestŭ cu mâna, care era propriu numai acelei clase de ómenĭ, de care s'a ţinutŭ elŭ mai 'nainte, aşa că Savinien, care începuse deja a fi dusŭ în ispită de plăcerile atragătóre ale oraşului mare, punea întrebărĭ amicului sĕu despre secretele Parisului.

In acestŭ casŭ Franciscŭ se prefăcea a fi fórte neespertŭ şi îndată începea sĕ vorbéscă despre alte lucrurĭ; în interiorulŭ sĕu însĕ îşĭ făcea marĭ grijĭ despre viitorulŭ tînĕrului sĕu amicŭ.

Ingrijirea acésta nu era fără temeiu, şi Savinien nu putea sĕ rĕmână lungŭ timpŭ săteanulŭ naivŭ, ce era. Deşi încungiura odăile pline de fumŭ ale cârciumelorŭ, totuşĭ îlŭ atrăgeau localurile de dansŭ, pe carĭ mai întâi le privea numai din depărtare, apoi totŭ mai de aprópe, până ce într'o ḑi se aruncă cu totulŭ în vêrtegiulŭ acestei plăcerĭ. Tînĕrulŭ avù în curêndŭ o altă înfăţişare şi purtare. Chieltuia mai multŭ, îşĭ împrumuta banii câştigaţĭ cu sudóre şi puşĭ la o parte de Franciscŭ, pe carĭ uita sĕ-i dea îndĕrĕtŭ. Leture se simţea printr'asta negligeatŭ şi devenì aprópe gelosŭ; deórece însĕ credea, că n'are dreptŭ a face imputărĭ, tăcea, deşi pres:m,ea o nenorocire.

Când într'o séră elŭ păşea îngânduratŭ, urcându-se peste scările de lemnŭ, spre camera sa, auḑi venindŭ din ea vocĭ iritate, între carĭ recunoscŭ vocea bĕtrânului Auvergnat, cu care locuia împreună, elŭ şi Savinien. Vechiulŭ sĕu obiceiu, de-a avea îndată bănuelĭ, îlŭ făcŭ sĕ stea pe locŭ şi sĕ asculte, ce era causa acelei certe vehemente.

„Da“, ḑise Auvergnat mâniosŭ. „Sunt pe deplinŭ convinsŭ, că mi-s'a deschisŭ giamantanulŭ, şi mi s'au furatŭ cei trei Louisdorĭ ce-i aveamŭ într'ênsulŭ, ascunşĭ într'o cutiuţă; acésta n'a făcut'o altulŭ decâtŭ unulŭ din cei doi, carĭ dormŭ aicĭ cu mine, décă nu cumva e de vină bĕtrâna servitóre Maria. Lucrulŭ te privesce pe d-ta tocmai aşa ca şi pe mine, căcĭ d-ta eştĭ stăpânulŭ casei, şi eu mĕ voiu ţiné numai de d-ta, décă nu mĕ vei lăsa sĕ visitezŭ îndată lucrurile celorŭ doi zidarĭ. Sĕrmana mea comóră! Erĭ sĕ afla încă în cutiuţă, şi décă o voiu găsi érăşĭ, vei vedé că n'am minţitŭ. Cunoscŭ eu fórte bine cei trei Louisdorĭ ai mei, şi parŭ că-i vĕdŭ înaintea mea, cum te vĕdŭ :aicĭ pe d-ta. Unulŭ era ceva mai tocitŭ şi puţintelŭ verde, pe elŭ era icóna împĕratului; pe celă-l'altŭ era icóna unui bĕtrânŭ grosŭ cu epaulete şi pe alŭ treilea, pe care este Filipŭ, l'am muşcatŭ cu dinţii, ca sĕ-lŭ însemnŭ. Pe mine nu mĕ înşélă nimenĭ! Aşa déră înainte, sĕ visitămŭ lucrurile camaraḑilorŭ, orĭ décă nu, chiemŭ îndată poliţia!“

„Bine dér“, rĕspunse stăpânulŭ casei, „vomŭ căuta împreună cu Maria. Vina va fi numai a d-tale, décă nu vomŭ afla nimicŭ şi décă zidarii se vorŭ mânia. D-ta mai silitŭ la acésta“.

Franciscŭ era cu totulŭ consternatŭ. Elŭ îşĭ aduse aminte de fisionomia schimbată a lui Savinien şi de împrumutările sale. Dér totuşĭ nu voia sĕ crédă într'unŭ furtŭ. Cu inima palpitândă auḑia cum bĕtrânulŭ Auvergnat căuta printre lucrurĭ.

„Iată i“! strigă avarulŭ deodată, „aicĭ suntŭ! iubiţii mei banĭ de aurŭ! şi unde i-am găsitŭ, în buzunarulŭ dela giletca aces-